

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

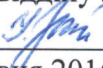
ФРАЗЕОЛОГІЯ

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія

Робоча програма з навчальної дисципліни «Фразеологія» для аспірантів
за спеціальністю 035 Філологія «31» травня 2016 р. – 21 с.

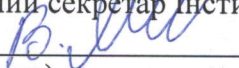
Укладач: Гнатюк І. С., завідувач відділу лексикології та лексикографії,
кандидат філологічних наук, доцент

Робочу програму навчальної дисципліни «Фразеологія»
рекомендовано на засіданні відділу лексикології та лексикографії
Протокол № 5 від « 24 » травня 2016 року

Завідувач відділу лексикології та лексикографії
 (Гнатюк І.С.)
« 24 » травня 2016 року

Схвалила вчена рада Інституту української мови НАН України
Протокол № 7 від « 31 » травня 2016 року

Заступник голови вченої ради Інституту
 (Горголюк Н. Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

Учений секретар Інституту
 (Яцій В.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна/заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	За вільним вибором аспіранта
Модулів – 1	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки II
Змістових модулів – 2		Семестр IV
Загальна кількість годин – 90		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень освіти третій (освітньо-науковий)	Семінарські 10 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Вид контролю IV семестр – залік

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення курсу – формування систематизованих наукових знань про семантику й структуру української фразеології, її джерела, етимологію, функціонування й динаміку; оволодіння новою когнітивною парадигмою вивчення української фразеології, осмислення культурно-національного компонента в семантичній структурі фразеологізму, особливостей фразеологічної вербалізації базових концептів української культури.

1.2. Завдання викладання дисципліни «Фразеологія»:

- 1) поглибити теоретичні знання з фразеології, засвоїти її основні поняття і категорії;
- 2) опанувати інтроспективні й контрастивні методи та прийоми дослідження фразеології;
- 3) осмислити найголовніші теоретичні проблеми й практичні завдання сучасної української фразеології;
- 4) ознайомити із сучасними працями з фразеології та фразеографії, їхнім термінологічним апаратом.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

знати:

- 1) предмет, завдання і місце фразеології серед інших лінгвістичних дисциплін;
- 2) базові терміни, зміст основних фразеологічних понять та їх інтерпретацію;
- 3) основні концепції, напрями в історії української та слов'янської фразеології;
- 4) сучасні методики дослідження фразеологічного матеріалу;
- 5) кваліфікаційні ознаки фразеологізмів (спільні й диференційні ознаки фразеологічних одиниць у порівнянні зі словом, словосполученням і реченням);
- 6) різні типи класифікаційних схем (семантичну, морфологічну, структурну, генетичну, стилістичну, ідеографічну, когнітивну класифікації тощо);
- 7) системні відношення у фразеології (основні різновиди фразеологічних синонімів і фразеологічних варіантів);
- 8) структурно-семантичні та граматичні особливості фразеологізмів;
- 9) сучасний стан та історію фразеографії;
- 11) способи тлумачення фразеологічного значення;
- 12) проблеми перекладу фразеологізмів;

уміти:

- 1) визначати характер взаємозв'язків між елементами фразеологізмів;
- 2) аналізувати фразеологічний матеріал та вести спостереження над його контекстуальним вживанням;
- 3) вибирати фразеологізми з текстових та лексикографічних джерел та систематизувати їх відповідно до поставленої мети дослідження;
- 4) будувати фразеоідеографічні парадигми;

5) встановлювати національно-культурний компонент у структурі фразеологізму;

6) використовувати елементи інтроспективного і контрактивного векторів дослідження фразеології;

7) добирати фразеологічні еквіваленти під час перекладу тощо.

Набуті знання й уміння сприятимуть формуванню таких *компетенцій*:

1) здатність вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;

2) володіння навичками участі в роботі наукового колективу, що здійснює дослідження з філологічної проблематики, підготовки і редагування наукових публікацій;

3) здатність до використання основних положень і методів фразеології і суміжних дисциплін для збирання й інтерпретації мовних фактів;

4) можливість системної пошукової праці із залученням фразеографічних джерел різних типів.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Українська фразеологія на загальнослов'янському тлі.

Тема 1. Фразеологічний рівень мови та кваліфікаційні ознаки фразеологічних одиниць. Диференційні ознаки фразеологізму. Фразеологічне значення. Співвіднесеність фразеологізму і слова, словосполучення, речення. Функціонування термінів *фразеологізм*, *фразеологічна одиниця*, *фразема* в науковій літературі. Обсяг фразеології: вузький та широкий погляди на фразеологію. Олександр Потебня – предтеча української фразеології.

Тема 2. Класифікаційні параметри фразеологічних одиниць. Семантична класифікація фразеологізмів (В.Виноградов, Л.Скрипник, Г.Удовиченко та ін.). Морфологічна класифікація фразеологізмів (М.Алефіренко, М.Демський та ін.). Структурна класифікація фразеологізмів (Ю.Прадід, М.Шанський та ін.). Генетична класифікація фразеологізмів (Ф.Медведев, Л.Скрипник, М.Демський та ін.). Функціональна (стилістична) класифікація фразеологізмів (Г.Іжакевич, М.Шанський та ін.). Ідеографічна класифікація фразеологізмів (М.Алефіренко, Ю.Прадід, В.Ужченко та ін.).

Тема 3. Характер взаємозв'язків між елементами фразеологічного рівня. Багатозначність фразеологізмів. Синонімія у фразеології. Типи фразеологічних синонімів. Фразеологічні варіанти. Поняття фразеологічних антонімів.

Тема 4. Національно-культурна специфіка у фразеології. Фразеологізм як знак «культурної пам'яті» та «константи культури». Національно-культурний компонент у структурі фразеологізму та поняття культурної значущості у фразеології. Етнокоди духовної культури у фразеології української мови. Інтроекспериментальний вектор дослідження фразеології. Контрастивний вектор дослідження фразеології.

Тема 5. Фразеологізм як перекладознавча одиниця. Проблеми перекладу фразеологізмів. Поняття *фразеологічного еквівалента*. Способи перекладу фразеологічних одиниць.

Тема 6. Динаміка українських фразеологізмів. Історичні зміни у фразеології. Еволюція соціальних фразеологізмів. Фразеологічна трансформація. Семантична трансформація фразеологічних одиниць. Структурно-семантична трансформація фразеологічних одиниць.

Тема 7. Нові аспекти у вивченні української фразеології. Психологічний аспект дослідження фразеологічного фонду. Інтенсифікація вивчення ареальної фразеології української мови. Вивчення проблем адаптації жаргонно-арготичної фразеології в діалектах і літературній мові. Конотація фразеологічних одиниць як важливий компонент їх семантичної структури. Ономазіологічний (ідеографічний, тематико-ідеографічний) опис фразеологічних систем літературної та ареальної фразеології.

Змістовий модуль II. Українська фразеографія.

Тема 1. Збирання і систематизація фразеологічного матеріалу. Історія

української фразеографії. Упорядкування українського фразеологічного багатства. Найдавніші фольклорні збірники й паремійні видання. *«Приповісті посполиті»* Климентія Зиновієва – одна з найдавніших рукописних фразеографічних праць. *«Фразы, пословицы и поговорки Малороссійскія»* Олексія Павловського – перша цінна спроба збирання і публікації фразеологічного матеріалу. *«Українські приказки, прислів'я і таке інше»* Матвія Номиса, *«Галицько-руські народні приповісті»* Івана Франка – неперевершені перлини української фразеографії.

Тема 2. Тлумачні фразеологічні словники. *«Фразеологічний словник»* Н.О. Батюк (1966). *«Фразеологічний словник української мови»*: в 2-х т. Г.М. Удовиченка (1984). *«Фразеологічний словник української мови»*: в 2-х кн. В.М. Білоноженко, В.О. Винника, І. С. Гнатюк та ін. (1993; перевид. 1999). *«Фразеологічний словник української мови»* В.Д. Ужченка, Д.В. Ужченка (1998). *«Словник фразеологізмів української мови»* В.М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін. (2003, перевид. 2008).

Тема 3. Перекладні фразеологічні словники. Макро- та мікроструктура фразеологічних словників перекладного типу. Власне-перекладні фразеологічні словники. Аспектні перекладні фразеологічні словники.

Тема 4. Ареальні фразеологічні словники. *«Фразеологічний словник лемківських говірок Східної Словаччини»* Н. Вархол, А. Івченка (1990), *«Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпряниці»* В.А. Чабаненка (2001), *«Фразеологічний словник східнословобожанських і степових говірок Донбасу»* В.Д. Ужченка, Д.В. Ужченка (2002), *«Фразеологічний словник лемківських говірок»* Г.Ф. Ступінської, Я. В. Битківської (2013), *«Що сільце, то нове слівце. Словник фразеологізмів Західного Полісся»* З. С. Мацюк (2013).

Тема 5. Семантико-парадигматичні фразеологічні словники. *«Словник фразеологічних синонімів»* М. П. Коломійця та Є. С. Регушевського (1988), *«Словник фразеологічних антонімів української мови»* В. С. Калашника та Ж. В. Колоїз (2001; 3-є вид. 2006), їх характеристика. Фразеографічна критика.

Тема 6. Фразеологічні словники авторського типу. *«Фразеологія перекладів Миколи Лукаша»* О. І. Скопненка та Т. В. Цимбалюк (2003), *«Фразеологізми у творах Богдана Лепкого»* С. Є. Панцьо та ін. (2010), *«Фразеологія творів Бориса Харчука»* С. Є. Панцьо та ін. (2012).

Тема 7. Паремійно-афористичні словники та збірники. Лексикографування паремійного фонду української мови. Словники крилатих слів і висловів А. П. Коваль та В. В. Коптілова. Словники стійких народних порівнянь.

Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна/заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Фразеологічний рівень мови та кваліфікаційні ознаки фразеологічних одиниць.	6	2				4
Тема 2. Класифікаційні параметри фразеологічних одиниць.	8	2				6
Тема 3. Характер взаємозв'язків між елементами фразеологічного рівня.	6		2			4
Тема 4. Національно-культурна специфіка у фразеології.	6	2				4
Тема 5. Фразеологізм як перекладознавча одиниця.	6	2				4
Тема 6. Динаміка українських фразеологізмів.	8	4				4
Тема 7. Нові аспекти у вивченні української фразеології.	6	2				4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	46	14	2			30
Змістовий модуль 2.						
Тема 1. Збір і систематизація фразеологічного матеріалу. Історія української фразеографії.	8	2				6
Тема 2. Тлумачні фразеологічні словники.	6	2				4
Тема 3. Перекладні фразеологічні словники.	6		2			4
Тема 4. Аресальні фразеологічні словники.	6		2			4
Тема 5. Семантико-парадигматичні фразеологічні словники.	6		2			4
Тема 6. Фразеологічні словники авторського типу.	6		2			4
Тема 7. Паремійно-афористичні словники та збірники.	6	2				4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	44	6	8			30

Усього годин	90	20	10			60
---------------------	----	----	----	--	--	----

•Теми семінарських занять

№ з /п	Назва теми	Кількість годин
IV семестр		
1	Характер взаємозв'язків між елементами фразеологічного рівня.	2
2	Перекладні фразеологічні словники.	2
3	Ареальні фразеологічні словники.	2
4	Семантико-парадигматичні фразеологічні словники.	2
5	Фразеологічні словники авторського типу.	2

6. Самостійна робота

№ з /п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми фразеологічного рівня мови. Специфіка фразеологічної номінації. Конотативний компонент фразеологічного значення.	4
2	Типи класифікацій фразеологічного матеріалу.	6
3	Багатозначність фразеологізмів. Синонімія у фразеології. Типи фразеологічних синонімів. Фразеологічні варіанти. Поняття фразеологічних антонімів.	4
4	Етнокоди духовної культури у фразеології української мови.	4
5	Способи перекладу фразеологічних одиниць.	4
6	Походження і джерела української фразеології.	4
7	Психологічний аспект дослідження фразеологічного фонду. Інтенсифікація вивчення ареальної фразеології української мови. Вивчення проблем адаптації жаргонно-арготичної фразеології в діалектах і літературній мові.	4
8	Історія української фразеографії.	6
9	Типологія сучасних фразеологічних словників. Тлумачні фразеологічні словники.	4
10	Перекладні фразеологічні словники.	4
11	Ареальні фразеологічні словники.	4
12	Семантико-парадигматичні фразеологічні словники.	4
13	Фразеологічні словники авторського типу.	4
14	Паремійно-афористичні словники та збірники.	4

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, репродуктивний та проблемно-пошуковий.

Методи стимулювання й мотивації навчальної діяльності: навчальні дискусії.

8. Методи контролю

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Протягом усього терміну навчання контроль за знаннями аспірантів здійснюється під час усного опитування (індивідуального та фронтального), а також модульної контрольної роботи, укладання словника-мінімуму фразеологічних термінів.

8.1. Модульна контрольна робота (зразок).

1. Охарактеризуйте структурно-семантичні та стилістичні чинники формування фразеології української мови.

2. Що таке трансформація фразеологічних одиниць? Назвіть основні різновиди трансформацій фразеологізмів.

3. Окреслити класифікаційні параметри фразеологічних одиниць:

- *лежати на лаві (на столі);*
- *на виданні;*
- *відрізана скиба (скибка) [від хліба];*
- *дороги сходяться (схрещуються);*
- *як (мов, ніби і т. ін.) під [скляним] ковпаком.*

4. Із академічного «Словника фразеологізмів української мови»

а) вибрати по два приклади різних способів тлумачень фразеологізмів;

б) здійснити на основі Словника ідеографічне моделювання фразеологізмів зі спільним компонентом **совість**.

5. Здійснити фразеоідеографічне структурування:

- *блукати по світах (по [божому] світу, по світі);*
- *викидати / викинути на вулицю;*
- *кидати / кинути якір (якоря);*
- *маятися по світу (по світі);*
- *лишатися / лишитися на ласці;*
- *на колесах;*
- *на ясні зорі, на тихі води;*
- *насиджене місце;*

- не мати де голови (голову) прихилити);
- обтирати (отирати, витирати) кутки (діал. вугли);
- перелітний птах / перелітна птаха (птиця).

- ад'єктивних фразеологізмів;
- адвербіальних фразеологізмів;
- інтер'єктивних фразеологізмів;
- книжних фразеологізмів;
- міжстильових фразеологізмів;
- розмовно-побутових фразеологізмів.

8.2. Питання для підсумкового контролю знань.

1. Фразеологічний рівень мови та основні диференційні ознаки фразеологізму. Функціонування термінів *фразеологізм*, *фразеологічна одиниця*, *фразема* в науковій літературі.
2. Фразеологічне значення. Співвіднесеність фразеологізму і слова, словосполучення, речення.
3. Обсяг фразеології: вузький та широкий погляди на фразеологію.
4. Семантична класифікація фразеологізмів.
5. Морфологічна класифікація фразеологізмів.
6. Структурна класифікація фразеологізмів.
7. Генетична класифікація фразеологізмів.
8. Функціональна (стилістична) класифікація фразеологізмів.
9. Ідеографічна класифікація фразеологізмів.
10. Фразеологічна синонімія. Типи фразеологічних синонімів.
11. Фразеологічні синоніми і фразеологічні варіанти.
12. Фразеологічна антонімія. Поняття фразеологічних антонімів.
13. Національно-культурний компонент у структурі фразеологізму та поняття культурної значущості у фразеології.
14. Етнокоди духовної культури у фразеології української мови.
15. Інтроективний вектор дослідження фразеології.
16. Контрастивний вектор дослідження фразеології.
17. Проблеми перекладу фразеологізмів. Поняття *фразеологічного еквівалента*.
18. Способи перекладу фразеологічних одиниць.
19. Історичні зміни у фразеології. Еволюція соціальних фразеологізмів.
20. Фразеологічна трансформація.
21. Нові аспекти у вивченні української фразеології.
22. Термінологічний апарат, проблеми та перспективи української фразеографії.
23. Способи тлумачення фразеологічного значення.
24. Історія української фразеографії, характеристика перших рукописних і друкованих збірників фразеологічного матеріалу.
25. Типологія фразеологічних словників.

26. Тлумачні фразеологічні словники, їх характеристика.
27. Макро- та мікроструктура фразеологічних словників перекладного типу. Різновиди перекладних фразеологічних словників.
28. Ареальні фразеологічні словники.
29. Семантико-парадигматичні фразеологічні словники.
30. Фразеологічні словники авторського типу.
31. Паремійно-афористичні словники та збірники.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти.

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
Підсумковий контроль – залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
	Модульна контрольна робота (МКР)	50

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS (підсумковий контроль – залік)

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

11. Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма «Фразеологія», наукова і навчальна література, опорні конспекти лекцій.

12. Рекомендована література

Основна

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія : Навч. посібник. – Харків: Вища школа, 1983. – 136 с.
2. Авксентьев Л. Г. Фразеологічна одиниця як предмет фразеології та її основні ознаки // Мовознавство. – 1979. – № 5 – С. 13-16.
3. Ажнюк Б. М. Національна фразеологія в іншомовному зіставленні // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 5. – С. 82-87.
4. Алёхина А. И. Фразеологическая единица и слово: к исследованию фразеологической системы. – Минск: Изд-во БГУ, 1979. – С. 6-26.
5. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Харків: Вища школа, 1987. – С. 41-70.
6. Арсентьева Е. Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1989. – С. 27-52.
7. Бархударов Л. С. Язык и перевод. – М.: Международные отношения, 1975. – С. 13-47.
8. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів. – К.: Наук. думка, 1989. – С. 44-78; 84-106; 130-142.
9. Бобух Н. М. Антоніми та фразеологізми з семантично протилежними компонентами // Мовознавство. – 1992. – № 4. – С. 62-67.
10. Богатырева С. Т. Национально-культурная семантика фразеологии современного английского и немецкого языков // Единицы и категории

современной лингвистики: Сб. ст., посв. юб. В. Д. Калиущенко. – Донецк, 2007. – С. 29-39.

11. Важеніна О. Г. До проблеми розмежування фразеологічних трансформацій, модифікацій та варіацій // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць – Донецьк: ДонНУ, 2000. – Вип. 6. – С. 310-313.

12. Виноградов В. В. Основные типы фразеологических единиц в русском языке // Виноградов В. В. Русский язык (грамматическое учение о слове): Учебное пособие для вузов по специальности "Русский язык и литература". – 2-е изд. – М.: Высшая шк., 1972. – С. 23-30.

13. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высшая школа, 1986. – С. 3-37.

14. Волков В., Миклуш М. Идеографическое описание русского языка. – Прешов: Наука, 2000. – С. 7-14.

15. Гак В. Г. Фразеорефлексы в этнокультурном аспекте // Филологические науки. – 1995. – № 4. – С. 47-55.

16. Гнатюк І. С. Трансформация традиционных фразеологизмов в языке современной украинской прозы: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – К., 1982. – 24 с.

17. Демський М. Т. Синтаксичні функції фразем // Українська мова і література в школі. – 1986. – № 11. – С. 70-72.

18. Демський М. Т. Українські фраземи й особливості їх творення. – Львів: Просвіта, 1994. – С. 10-26.

19. Добровольский Д. О. К проблеме фразеологических универсалий // Филологические науки. – 1991. – № 2. – С. 95-102.

20. Добровольский Д. О. Национально-культурная специфика во фразеологии // Вопросы языкознания. – 1997. – № 6. – С. 37-48; 1998. – № 6. – С. 48-57.

21. Добровольский Д. О. Образная составляющая в семантике идиом // Вопросы языкознания. – 1996. – № 1. – С. 71-94.

22. Жалай В. Я. Французькі прислів'я та приказки і їх українські відповідники та переклади // Мова і культура: Наук. щорічний журнал. – К.: Вид-ий дім Дмитра Бураго, 2005. – Вип. 8. – Т. 4: Міжкультурна комунікація. – С. 53-57.

23. Жуйкова М. В. Типологія ідіом у когнітивно-генетичному ключі // Мовознавство. – 2004. – № 4. – С. 72-80.

24. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Л.: Вища шк., 1983. – С. 47-81.

25. Канестри А. Б. Предпосылки фразеологического словаря нового типа // Филологические науки. – 1981. – № 5. – С. 77-82.

26. Коломієць М. П. Фразеологічні синоніми української мови // Мовознавство. – 1989. – № 6. – С. 35-39.

27. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Національно-культурна специфіка українських фразем весільної семантики // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУ, 2008. – Вип. 17. – С. 146-151.

28. Кунин А. В. Английская фразеология. – М.: Высшая школа, 1970. – С. 49-70.
29. Лавер В. И. Фраземика украинских диалектов карпатского региона : автореф. дисс. ... д-ра филол. наук. – К., 1992. – 50 с.
30. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология. – К.: Знання, 2004. – С. 104-118.
31. Матвієнко А. М. Фразеологічні синоніми і варіанти // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 8. – С. 16-20.
32. Медведєв Ф. П. Українська фразеологія: Чому ми так говоримо. – Харків: Вища школа, 1977. – С. 37-50.
33. Миллер Е. Н. Природа лексической и фразеологической антонимии. – Саратов, 1990.
34. Мокиенко В. М. О тематико-идеографической классификации фразеологизмов // Словари и лингвострановедение / Под ред. Верещагина Е. М. – М.: Русский язык, 1982. – С. 108-121.
35. Мокиенко В. М. Славянская фразеология. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 15-30.
36. Мокієнко В. М. Лексичне і фразеологічне значення // Мовознавство. – 1988. – № 4. – С. 10-21.
37. Назаренко О. В. Національно-культурні особливості семантики українських фразеологізмів // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – Вип. 8. – С. 296-302.
38. Неровня Н. М. Фразеологізм, його синоніми і варіанти // Культура слова. – 1985. – Вип. 28. – С. 45-47.
39. Никитина Т. Г. К вопросу о классификационной схеме фразеологического идеографического словаря // Вопросы языкознания. – 1995. – № 2. – С. 63-73.
40. Олійник М. Я. Фразеологія гуцульських говірок : Дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2002. – 222 с.
41. Пилипчук В. І. Про мотивованість номінативної функції фразеологічних одиниць // Мовознавство. – 1981. – № 4. – С. 73-76.
42. Прадид Ю. Ф. Системный характер фразеологии // Прадид Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. – Сімферополь: Еліньо, 2006. – С. 81-85.
43. Прадид Ю. Ф. Фразеологическое значение и его интерпретация в словаре // Прадид Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. – Сімферополь: Еліньо, 2006. – С. 98-102.
44. Прадид Ю. Ф. Щербачук Л. Ф. Способы перевода фразеологизмов в русском издании романа О. Гончара "Собор" // Прадид Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. – Сімферополь: Еліньо, 2006. – С. 70-76.
45. Прадид Ю. Ф. Структура ідеографічної ієрархії фразеологічної системи мови // Прадид Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. – Сімферополь: Еліньо, 2006. – С. 85-92.
46. Прадид Ю. Ф. Фразеологічна ідеографія (проблематика досліджень). – К.: Симферополь, 1997. – С. 5-20.

47. Русское пространство. Лингвокультурологический словарь / Под. ред. И. В. Захаренко, В. В. Красных, Д. Б. Гудкова. – М.: Гнозис, 2004. – С. 7-21.
48. Рябцева Н. К. Контрастивная фразеология в культурном контексте // Актуальные проблемы межкультурной коммуникации: Сб. науч. трудов. – М.: Изд-во МГУ, 1999. – С. 133-142.
49. Скрипник Л. Г. Синоніміка у фразеології // Українська мова і література в школі. – 1972. – № 6. – С. 25-35.
50. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. – К.: Наукова думка, 1973. – 280 с.
51. Ступінська Г. Ф. Фразеологія лемківського говору української мови : Дис. канд. філол. наук. – Івано-Франківськ, 2000.
52. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1973. – С. 333-438.
53. Сучасні проблеми фразеології та фразеографії // Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті : теорія, практика, типологія. Ларисі Григорівні Скрипник. – К., 2011. – С. 50 – 237.
54. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: Слово, 2000. – С. 7-8.
55. Удовиченко Г. М. Предмет фразеології та семантичні типи фразеологізмів // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 2. – С. 20-24.
56. Ужченко В. Д. Нові рубежі української фразеології // Українська мова. – 2004. – № 1. – С. 107-117. (Рец. на: Словник фразеологізмів української мови / Укл. В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук, Н. М. Неровня, Т. О. Федоренко. – К.: Наукова думка, 2003. – 1104 с.
57. Ужченко В. Д., Авксентьев Л. Г. Українська фразеологія. – Харків: Основа, 1990. – С. 5-18.
58. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови : Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 494 с.
59. Федосов И. А. Вариантность и функционально-стилистическая синонимия фразеологических единиц // Вопросы языкознания. – 1974. – № 4. – С. 119-124.
60. Чабаненко В. А. Стилiстичне увиразнення фразеологізмів // Українська мова і література в школі. – 1981. – № 9. – С. 60-62.
61. Шанский Н. М. Фразеология // Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка. – М.: Просвещение, 1972. – С. 167-276.

Додаткова

1. Lewicki A., Pajdzińska A., Rejakowa B. Z zagadnień frazeologii. Problemy leksykograficzne. – Warszawa: PWN, 1987. – S. 74-93.
2. Алефіренко М. Ф. Проблеми фразеологічного рівня мови // Мовознавство. – 1984. – № 5. – С. 42-47.
3. Венжинович Н. Ф. Про концептуальний зміст лексичних і фразеологічних одиниць // Вісник Запорізького національного університету: Зб.

наук. ст. Філологічні науки. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2006. – № 2. – С. 43-47.

4. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Номинативные единицы языка как носители и источники номинально-культурной информации // Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. – М.: Русский язык, 1990. – С. 63-71.

5. Григораш А. М. Антонімія дієслівних фразеологізмів // Культура слова. – 1986. – Вип. 31. – С. 79-80.

6. Григораш А. М. Синонімія дієслівних фразеологізмів // Культура слова. – 1987. – Вип. 32. – С. 55-57.

7. Демський М. Т. Граматичні особливості української дієслівної фразеології // Мовознавство. – 1984. – № 2. – С. 24-32.

8. Демський М. Т. Українська ад'єктивна фраземіка // Мовознавство. – 1982. – № 1. – С. 26-32.

9. Дем'яненко Н. Б. Фразеологічні одиниці на позначення ментальних властивостей людини у польській мові. – К., 2005. – С. 9-33.

10. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук // Мовознавство. – 2004. – № 5-6. – С. 23-35.

11. Жуков В. П. Значение фразеологизма и значение слова // Русский язык в школе – 1974. – № 3. – С. 81-87.

12. Журавльова Н. Лексико-фразеологічне мікрополе передачі привіту епістолярної ввічливості ХІХ – початку ХХ ст. // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – Вип. 15. – С. 366-371.

13. Иванова Л. П. Феномены ментального пространства индивида, народа, цивилизации // Актуальні проблеми металінгвістики: Зб. наук. ст. – Черкаси: Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2005. – С. 8-9.

14. Карасик В. И. Культурные доминанты в языке // Языковая личность: культурные концепты: Сб. науч. тр. – Волгоград – Архангельск – Перемена. – 1996. – С. 3-15.

15. Караулов Ю. Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. – М.: Наука, 1981. – С. 69-89.

16. Колшанский Г. В. Соотношение субъективных и объективных факторов в языке. – М.: Наука, 1975. – С. 169-188.

17. Конопленко Є. Г. Замість слова – фразеологізм // Культура слова. – 1990. – № 38. – С. 41-43.

18. Крепель В. І. До проблеми фразеологічної номінації // Мовознавство. – 1985. – № 5. – С. 73-75.

19. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Концепт ДОРОГА у структурі концепту ЖИТТЯ (ідеографічний і когнітивний аспекти) // Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия "Филология". – Т. 20(59) № 6. – Симферополь: Таврический национальный университет, 2007. – С. 85-91.

20. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Структура макроконцепту ЖИТТЯ в українській фраземіці // Донецький вісник НТШ. – Донецьк: Український культурологічний центр, 2005. – Т. 7. – С. 104-113.

21. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Формування ядра та периферії концепту "життя" в українській фраземіці // Вісник Запорізького національного університету: Зб. наук. ст. Філологічні науки. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2006. – № 2. – С. 141-146.
22. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Фразеоідеографічна модель концепту *ЖИТТЯ* в українській концептуальній картині світу // Лінгвістика: Зб. наук. праць – Луганськ: Альма-матер, 2005. – Вип. 2(5). – С. 104-111.
23. Крепель В. І. Роль внутрішньої форми в процесі утворення фразеологізмів // Мовознавство. – 1989. – № 3. – С. 43-50.
24. Мокиєнко В. М. Славянская фразеология. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 123-163.
25. Назаренко О. В. Українська фразеологія як вираження національного менталітету: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Дніпропетровський нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2001. – 18 с.
26. Неровня Н. М. Позиційна варіативність фразеологізмів // Культура слова. – 1987. – Вип. 32. – С. 73-75.
27. Неровня Н. М. Як змінюється фразеологізм? // Культура слова. – 1985. – Вип. 29. – С. 64-67.
28. Пальчевська О. С. Концепт Шлях в англійській, французькій та українській мовах: лінгвокогнітивний та етнолінгвістичний ракурси: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / Донецький нац. ун-т – Донецьк, 2006. – 20 с.
29. Парій А. В. Роль конотацій у формуванні фразеологічного значення // Мовознавство. – 1988. – № 1. – С. 45-48.
30. Постовалова В. И. Лингвокультурология в свете антропологической парадигмы (к проблеме оснований и границ современной фразеологии) // Фразеология в контексте культуры / Отв. ред. В. Телия. – М.: Языки русской культуры, 1999. – С. 25-33.
31. Прадід Ю. Ф. Національно-культурні особливості українських і російських фразеологічних одиниць // Культура народів Причорномор'я. – 2003. – Вип. 37. – С. 11-15.
32. Радзієвська Т. В. Концептуалізація ментального простору в українській мові // Мовознавство. – 1998. – № 2-3. – С. 107-117.
33. Руденко Д. И. Когнитивная наука, лингвофилософские парадигмы и границы культуры // Вопросы языкознания. – 1992. – № 6. – С. 19-35.
34. Рудь Н. А. Мовна і концептуальна картина світу письменника: лінгвофілософський аспект / Науковий часопис Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. – К., 2006. – Вип. 2. – С. 283-289.
35. Селіванова О. Концептуалізація просторової орієнтації в українських фраземах // Мовознавство. – 2004 – № 1. – С. 17-25.
36. Селіванова О. Проблеми концептуального моделювання в сучасних мовознавчих студіях // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Черкаси – Брама – Україна. – 2006. – Вип. 2. – С. 7-13.

37. Сніжко Н. В., Сніжко М. Д. "Ідеографічний тезаурус" як інформаційно-довідкова система при вивченні закономірностей структурно-функціональної організації лексики // Мовознавство. – 1996. – № 4-5. – С. 23-28.
38. Сорока Т. В. Концепти "Дім" і "Родина" в російській, англійській та французькій мовній свідомості: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.15 / Донецький нац. ун-т. – Донецьк, 2006. – 20 с.
39. Ужченко В. Д. Внутрішня форма фразеологізму у зв'язку з внутрішньою формою слова // Мовознавство. – 1993. – № 3. – С. 23-29.
40. Хоменко Л. О. Варіативні зв'язки субстантивних фразеологізмів // Мовознавство. – 1984. – № 1. – С. 45-47.
41. Хоменко Л. О. Характеристика прикметника, як компонента іменної фразеологічної одиниці // Мовознавство. – 1985. – № 6. – С. 69-71.
42. Эмирова А. М. К вопросу о номинативной сущности фразеологических предикатов // Вопросы языкознания. – 1984. – № 6. – С. 114-119.
43. Яковлева Е. С. О некоторых моделях пространства в русской языковой картине мира // Вопросы языкознания. – 1993. – № 4. – С. 48-61.
44. Яковлева Е. С. Фрагмент русской языковой картины времени // Вопросы языкознания. – 1994. – № 5. – С. 73-90.

Словники

- Словник фразеологізмів української мови / Укл.: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін. – К.: Наук. думка, 2003. – 1104 с.
- Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. – К.: Освіта, 1988. – 224 с.
- Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови у 2-х т. – К.: Вища школа, 1984.
- Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник. – Х.: Прапор, 1997. – 442 с.
- Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Уклали О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.
- Фразеологізми у творах Богдана Лепкого. Словник. Гол. ред. Панцьо С. Є. – Тернопіль: Джура, 2010. – 224 с.

13. Інформаційні ресурси

Словники ідіоматичні, фразеологічні

-
- Англо-український фразеологічний словник. Уклав К. Т. Баранцев. Київ, 2005
 - Німецько-український фразеологічний словник. Уклали В. І. Гавриш, О. П. Пророченко. Том I. А — К. Київ, 1981
 - Німецько-український фразеологічний словник. Уклали В. І. Гавриш, О. П. Пророченко. Том II. L — Z. Київ, 1981

- Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник. Київ, 1991
- Російсько-український фразеологічний словник. В. Підмогильний, Є. Плужник. 1928
- Словник фразеологізмів української мови. Київ, 2003
- Словник фразеологічних антонімів української мови. В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. Київ, 2004
- Словник фразеологічних синонімів. Коломієць Н. Ф., Регушевський Е. С. Під ред. В. А. Винника. Київ, 1988
- Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. Київ, 1998
- Закревський Николай Васильевич, Словарь малороссийских идиомов, Москва: Университетская типография, 1861.
- Фразеологічний словник української мови: у 2-х кн. / АН України; Інститут української мови; уклад. В. М. Білоножко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк та ін. — Київ: Наукова думка, 1993.
- Забіяка В. А., Забіяка І. М. Світ фразеологізмів. Етимологія, тлумачення, застосування. - Київ: Академвидав, 2012, 304 с. ISBN: 9789665803836
- Словники України онлайн: словозміна, синонімія, **фразеологія**
- Російсько-український словник сталих виразів — Електронна версія за матеріалами словника І.О. Виргана та М.М. Пилинської
- Фразеологічний словник української мови на сайті Словопедія Прямий доступ (походження електронної версії невідоме)
- Крилаті вислови на сайті Словопедія Прямий доступ Ще один лінк (походження електронної версії не відоме)
- Практичний російсько-український словник приказок. 1929р. - Г. Млодзинський, М. Йогансена.
- Російсько-український словник сталих виразів. 1959р. - І. О. Вирган, М. М. Пилинська
- Фразеологічний словник української мови - до 2 000 сталих виразів.
- Інші лексикографічні ресурси.***
- Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — Словники України Online.
- Вільні українські електронні тлумачні та двомовні словники та інші ресурси, а також у рубриці "Словники" ("Dictionnaires") збірка вільних електронних словників більше ста мов світу на сайті «Лексикос» (фр.)
- Перекладні українсько-іншомовні, іншомовно-українські словники, а також перекладні термінологічні словники на сайті GigaDict
- Українські словники онлайн на сайті rozum.org.ua
- Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info
- Українські словники на сайті Словопедія
- Книгосховище українського мовця. Велика добірка українських словників, доступних після реєстрації
- Короткі українсько-чужомовні словники та інші лінгвістичні ресурси на сайті Романа Захарії

- Словники 1882-1945р. - велика збірка за галузями.
- Українські словники на сайті hohlopedia.org.ua
- Українсько-чужомовні та чужомовно-українські словники на Мовнику
- Інтернетова книгозбірня "Літера"
- Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії
- Добірка словників на сайті Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні
- Термінологічні словники на сайті Інституту енциклопедичних досліджень НАН України
- Development of Ukrainian Lexicography

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

«04» лютого 2020р.

ДОДАТОК

ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФРАЗЕОЛОГІЯ

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни «Фразеологія» рекомендовано на засіданні відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики (протокол № 1 від «16» січня 2020 року)

Затверджено на засіданні вченої ради Інституту української мови НАН України «04» лютого 2020 року (протокол № 1)

III. ПРОГРАМА «ФРАЗЕОЛОГІЯ»

1. Рубрика «Змістовий модуль 1.Тема 6. Динаміка українських фразеологізмів».

Додати останнім реченням таке:

Поняття фразеологічної модифікації, варіації (варіантності), трансформації та деривації.

2. Рубрика «Змістовий модуль 1. Тема 7. Нові аспекти у вивченні української фразеології.

Додати другим реченням таке:

Когнітивний, гендерний та культурологічний підходи до вивчення фразеології.

3. Рубрика «Змістовий модуль 2. Тема 5. Семантико-парадигматичні фразеологічні словники».

Назву теми замінити такою: Семантико-парадигматичні (аспектні) фразеологічні словники.

4. Рубрика «Самостійна робота».

Перше речення Пункту 1 замінити таким:

Проблеми вивчення фразеологічного рівня мови.

Пункт 12 замінити таким:

Семантико-парадигматичні (аспектні) фразеологічні словники.

5. Рубрика «Питання для підсумкового контролю».

Питання 29 сформулювати так:

Семантико-парадигматичні (аспектні) фразеологічні словники.

6. Рубрика «Рекомендована література»:

б.) основна

Додати таку літературу:

Венжинович Н.Ф. Фраземіка української літературної мови в контексті когнітології та лінгвокультурології: монографія. – Ужгород: Сабов А.М., 2018. – 462 с.

Краснобаєва-Чорна Ж. В. Фраземіка та фраземографія в сучасній лінгвопарадигмі : підручник. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 203 с.

Ставицька Л.О. Гендер: мова, свідомість, комунікація. К.: ТОВ «КММ», 2015. – С. 59 – 166.

Змінити Жуїкова М. В. Типологія ідіом у когнітивно-генетичному ключі // Мовознавство. – 2004. – № 4. – С. 72-80. **на:**

Жуїкова М. В. Динамічні процеси у фразеологічній системі східнослов'янських мов: монографія. – Луцьк РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 416 с.

б.) додаткова

Додати таку літературу:

Гнатюк І. С. Українська авторська фразеографія в східнослов'янському контексті. Галактика Слова. Галині Макарівні Гнатюк. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. – С. 54 – 67.

Венжинович Н. Ф. «Лепта библейской мудрости» вісімнадцятьма мовами як вагомий результат міжнародної співпраці. Галактика Слова. Галині Макарівні Гнатюк. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. – С. 177 – 183.

Венжинович Н. Ф. Фраземіка української літературної мови в контексті когнітології та лінгвокультурології: монографія / Н. Ф. Венжинович. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2018. – 463 с.

Даниленко Л. І. Національно-культурна семантика чеської фразеології: монографія / Л. І. Даниленко. – К. : МППФ «Берег», 2000. – 176 с.

Даниленко Л. І. Чеська пареміологія в генетичному, лінгвокогнітивному і дискурсивному висвітленні: монографія / Л. І. Даниленко. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. – 440 с.

Дідун Л. І. Фразеологізми із семантикою інтенсивності в сучасній українській літературній мові: монографія / Л. І. Дідун. – К. : Наукова думка, 2019. – 231 с.

Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: нариси. – К.: Довіра. 2007. – 262 с.

Краснобаєва-Чорна Ж. В. Лінгвофраземна аксіологія: парадигмально-категорійний вимір: монографія / Ж. В. Краснобаєва-Чорна. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 416 с.

Мізін К. І. Компаративна фразеологія: монографія / К. І. Мізін – Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2007. – 168 с.

Мирошніченко І. М. Фразеосемантичне поле «працьовитість / неробство» в польській мові: монографія / І. М. Мирошніченко – К. : Наукова думка, 2014. – 247 с.

Пономарьова О. А. Назви людей за родом занять як ключові смислотворчі компоненти фразеологічних одиниць: монографія / О. А. Пономарьова. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2019. – 220 с.

Прадід Ю. Ф. Способи тлумачення значення прислівникових фразеологізмів. Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові / Відп. ред. І. С. Гнатюк. – К.: КММ, 2012. – С. 202 – 209.

Редін П. О. Простір і час в українській фразеології: монографія / П.О. Редін; передмова В. М. Терещенка; уклад. покажч. Н. В. Піддубна, В. М. Терещенко, Н. В. Щербакова. – Х. : «Друкарня Мадрид», 2017. – 160 с.

Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти: монографія / Л. В. Савченко. – Сімферополь: Доля, 2013. – 600 с.

Сніжко Н. В. Систематизування стійких сполучень слів у тлумачних словниках сучасної української мови // The 7th International youth conference “Perspectives of science and education”(February 15, 2019). SLOVO\ WORD, New York, USA. 2019. – С. 397 – 404.

Ткаченко О. В. Об'єктивація поняття «виховання» у фразеології української мови : Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – К., 2016. – 20 с.

Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія. Ларисі Григорівні Скрипник / Відпов. ред. І. С. Гнатюк. – К., 2011. – 560 с.

Устенко Л. Ф. Фразеологічна підсистема ідіостилю Пантелеймона Куліша в контексті формування нової української літературної мови : Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. – К., 2017. – 18 с.

Цимбалюк-Скопненко Т. В. Джерела фразеології ідіостилю Миколи Лукаша крізь призму його картотеки / Т. Цимбалюк-Скопненко // Українська мова. – 2019. – № 1. – С. 126 – 137.

Цимбалюк-Скопненко Т.В. Незамкнені структури фразеологічних одиниць як об'єкт фразеографічного опису. У пошуках гармонії мови. До 80-ліття від дня народження члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора Ніни Федорівни Клименко. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. – С. 408 – 413.

Цимбалюк-Скопненко Т. В. Сучасна академічна фразеографія та повнота параметрів опису фраземної норми. Галактика Слова. Галині Макарівні Гнатюк. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. – С. 330 – 338.

Słowiańska frazeologiarowa II. Podredakcją Macieja Rakai Valerija M. Mokienki. – Kraków, 2020. – 323 с. – Режим доступу: <https://books.akademicka.pl/publishing/catalog/book/62>

7. Рубрика «Словники»

Зміст рубрики замінити наступним:

Фразеологічні словники української мови

Тлумачні фразеологічні словники

Батюк Н. О. Фразеологічний словник. На допомогу вчителів. – К.: Радянська школа, 1966. – 234 с.

Словник фразеологізмів української мови / Укладачі: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук, Н. М. Неровня, Т. О. Федоренко. – К.: Наукова думка, 2003. – 1104 с.; 2-е вид. К., 2008. – 1104 с.

Сучасний фразеологічний словник української мови / Укладачі: А. П. Ярещенко, В. І. Бездітко, О. В. Козир, Н. Г. Немировська. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 640 с.

Удовиченко Г. М. Словник українських ідіом. – К.: Рад. письменник, 1968. – 463 с.

Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови: В 2 т. – К.: Вища школа, 1984. – Т.1: А – М. 303 с.; Т.2: Н – Я. – 384 с.

Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. – К.: Освіта, 1998. – 224 с.

Фразеологічний словник української мови: У 2 кн. / Укладачі: В. М. Білоноженко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк, В. Й. Горобець, В. В. Дятчук, В. П. Забеліна, Н. М. Неровня, Н. І. Пашковська, О. П. Петровська, Н. П. Романюк, Т. О. Федоренко, Л. А. Юрчук. – К.: Наукова думка, 1993. Кн. 1: А – Н. 528 с.; Кн. 2: Н – Я. С. 529 – 980; 2-е вид. – К., 1999.

Перекладні фразеологічні словники

Англо-український словник компаративної фразеології / Уклад. К. І. Мізін. Кременчук: Щербатих О. В., 2010. – 120 с.

Англо-український тематичний словник нової лексики та фразеології / Уклад. Ю. А. Зацний, О. Л. Клименко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 322 с.

Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К. Т. Баранцев. – К.: Рад. школа, 1969. – 1052 с.

Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К. Т. Баранцев. – 2-е вид., випр. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 1056 с.; 3-тє вид. стер. – К., 2006.

Великий сучасний російсько-український українсько-російський словник фразеологізмів та сталих виразів / Уклад. І. Г. Данилюк. – Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2009. – 640 с.

Вирган І. О., Пилинська М. М. Російсько-український словник сталих виразів. – Харків: Прапор, 2000. – 864 с.; перевидання: Харків: Прапор, 2009.

Віднайдений скарб української фразеології : українсько-російський фразеологічний словник / Упоряд. Юрій Завгородній. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011. – 104 с.

Латинська фразеологія. Словник-довідник : навчальний посібник / Автор-укладач: П. І. Осипов. – К.: Академвидав, 2009. – 344 с.

Німецько-український фразеологічний словник : У 2 т. / Уклад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко. – К.: Рад. школа, 1981. – Т. 1: А – К. – 384 с.; Т. 2: L – Z. – 416 с.

Німецько-український фразеологічний словник (усталені порівняння) / Уклад. К. І. Мізін. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 304 с.

Потапенко-Калоянова К. К. Українсько-болгарський фразеологічний словник. – К.: Б.в.; Одеса : СМІЛ, 2011. – 374 с.

Русско-украинский и украинско-русский фразеологический тематический словарь : Эмоции человека / Сост. Ю. Ф. Прайд. – Симферополь : Редотдел крымского комитета по печати, 1994. – 242 с.

Русско-украинско-венгерский фразеологический словарь / Сост.: В. И. Лавер, И. В. Зикань; Научн. ред. М. М. Пешак. – К.; Ужгород : Рад. школа, 1985. – 371 с.

Українсько-англо-російський ілюстрований фразеологічний словник / Уклад. І. Є. Намакштанська, О. В. Романова, О. Ф. Курочкіна та ін. – Донецьк: ДонНАБА, 2007. – 268 с.

Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник / За заг. ред. Л. Г. Савченко. – Харків: Прапор, 2004. – 462 с.

Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник / Уклад. І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. – К.: Рад. школа, 1971. – 351 с.

Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник / Уклад. І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Рад. школа, 1978. – 447 с.

Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник / Уклад. І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. – К.: Рад. школа, 1991. – 400 с.

Українсько-французький і французько-український фразеологічний словник / Уклад. М. А. Венгренівська, Г. Ф. Венгріновська, Т. Б. Оратовський. – К.: Генеза, 2000. – 276 с.

Фразеологія ділової мови. Російсько-український словник / Уложили: В. Підмогильний, Є. Плужник. – К., 1927. – 296 с.; перевидання: К.: УКСП «Кобза», 1992.

Семантико-парадигматичні (аспектні) фразеологічні словники

Словник фразеологічних синонімів / Укладачі: М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський; за ред. В. О. Винника. – К.: Рад. школа, 1988. – 200 с.

Словник фразеологічних антонімів української мови / Укладачі: В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – 3-є вид. – К.: Довіра, 2006. – 349 с.

Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів / Авт.-уклад.: Т. А. Береза, Л. М. Коцюк, О. С. Кулинський. – Львів: БаК, 2011. – 400 с.

Ареальні фразеологічні словники

Вархол Н., Івченко А. Фразеологічний словник лемківських говірок Східної Словаччини. – Братислава: Словацьке пед. вид-во, 1990. – 259 с.

Добролюба Г. М. Красне слово – як золотий ключ : Постійні народні порівняння в говірках Середнього Полісся та суміжних територій. – Житомир: Вид-во «Волинь», 2003. – 160 с.

Добролюба Г. М. Фразеологічний словник говірок Житомирщини. – Житомир: ПП Туловський, 2010. – 404 с.

Кірілкова Н. В. Словник волинських фразеологізмів. – Острог – Рівне, 2013. – 192 с.

Мацюк З. Що сильце, то нове слівце : Словник фразеологізмів Західного Полісся. – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. – 476 с.

Мацюк З. Із народу не викинеш : Діалектний словник фразеологізмів. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – 136 с.

Ступінська Г., Битківська Я. Фразеологічний словник лемківських говірок. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 464 с.

Ужченко В. Матеріали до фразеологічного словника східнословобожанських і степових говірок Донбасу. – Луганськ, 1993. – 112 с.

Ужченко В. Фразеологічний словник східнословобожанських і степових говірок Донбасу. 2-е вид. – Луганськ, 1997. – 143 с.

Ужченко В., Ужченко Д. Фразеологічний словник східнословобожанських і степових говірок Донбасу. 3-тє вид. – Луганськ, 2000. 198 с.; 4-е вид. – Луганськ, 2002. – 263 с.; 5-е вид. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 348 с.

Чабаненко В. А. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини. – Запоріжжя, 2001. – 201 с.

Фразеологічні словники авторського типу

Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.

Фразеологія творів Бориса Харчука. Словник / Гол. ред. С. Є. Панцьо. – Тернопіль: Джура, 2012. – 748 с.

Фразеологізми у творах Богдана Лепкого. Словник / Гол. ред. С. Є. Панцьо. – Тернопіль: Джура, 2010. – 224 с.; 2-е вид., перероб. і допов. – Тернопіль, 2018. – 432 с.

Паремійні й афористичні словники, збірки.

Глуховцева І. Я. Словник модифікованих стійких сполучень слів в узусі кінця ХХ – початку ХХІ століття / І. Я. Глуховцева; відпов. ред. П. Ю. Гриценко. – Луганськ : ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 328 с.

Жайворонок В. В. Антологія знаків української етнокультури : Словник-довідник. – К.: Наукова думка, 2018. – 758 с.

Заставська Г. С. Народні прислів'я, приказки та примовки від Ганни Заставської. – К.: Знання України, 2005. – 55 с.

Коваль А. П., Коптілов В. В. Крилаті вислови в українській літературній мові. – К.: Вища школа, 1975. –

Коваль А. П. Крилате слово. – К.: Радянська школа, 1983. – 222 с.

Коваль А. П. Спочатку було Слово. Крилаті вислови біблійного походження в українській мові. – К.: Либідь, 2001. – 312 с.

8. Рубрика «Інформаційні ресурси»

Зміст рубрики замінити таким:

Словники України онлайн: словозміна, синонімія, **фразеологія**. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

Фразеологічний словник української мови на сайті Словопедія Прямий доступ – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/49/53392-0.html>

Крилаті вислови на сайті Словопедія Прямий доступ. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/33/53392-0.html>

Російсько-український словник сталих виразів. 1959р. – І. О. Вирган, М. М. Пилинська – Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Vyrhan_IO/Ros-ukr_slovnyk_stalykh_vyraziv/

9. Рубрика «Інші інформаційні ресурси».

Зміст рубрики замінити таким:

Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України: Український лінгвістичний портал — Словники України Online. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

Вільні українські електронні тлумачні та двомовні словники та інші ресурси, а також у рубриці "Словники" ("Dictionnaires") збірка вільних електронних словників більше ста мов світу на сайті «Лексикос» (фр.). – Режим доступу: <https://www.lexilogos.com/>

Перекладні українсько-іншомовні, іншомовно-українські словники, а також перекладні термінологічні словники на сайті GigaDict. – Режим доступу: <http://gigadict.com/top04R.htm>

Українські словники онлайн. – Режим доступу: rozum.org.ua

Українські словники на лінгвістичному порталі mova.info. – Режим доступу: <http://www.mova.info/>

Українські словники на сайті Словопедія. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/>

Короткі українсько-чужомовні словники та інші лінгвістичні ресурси на сайті Романа Захарії. – Режим доступу: http://www.personal.ceu.hu/students/97/Roman_Zakharii/ukrainian.htm

Словники 1882-1945р. - велика збірка за галузями. – Режим доступу: <http://eudusa.org/NTShOnline/online.html>

Українські словники на. – Режим доступу: hohlopedia.org.ua

Українсько-чужомовні та чужомовно-українські словники на Мовнику. – Режим доступу: <http://movnyk.wikidot.com/system:page-tags/tag/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA>

Інтернетова книгозбірня "Літера". – Режим доступу: <https://litera-ua.livejournal.com/16877.html>

Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20120521092417/http://www.nbuv.gov.ua/books/2009/09vmunt.pdf>

Добірка словників на сайті Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні. – Режим доступу: <http://www.inmo.org.ua/library.html>

Термінологічні словники на сайті Інституту енциклопедичних досліджень НАН України. – Режим доступу: Добірка словників на сайті Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні. – Режим доступу: <http://www.inmo.org.ua/library.html>